

342(47)

12-11

42.4
-91

203

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԲՈԼՈՄԻՔՈՍԿԱՅԻՆ
ԲԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
7/11. 1922
ԻՄԵՐԱՆ, ՄԱՍԿՈՎԻՏԻՆ
Ա. ՄՅԱՍԻՍԿԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

№ 1 ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՖԵԴԵՐԱՏԻՎ, № 1
ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

«Պրոլետարներ բոլոր երկրների—միացե՛ք»

05 FEB 2007

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՖԵԴԵՐԱՏԻՎ
ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Հիմնական օրենքը)

Հրատարակած է 1918 թի, լույսի 19-ին,
«ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ
ԿՈՄԻՏԵԻ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ»-ի № 151-ում:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ

340
802-00

Մ Ո Ս Կ Ի Ս
Տպարան Եզր. Կ. և Ռ. ՄՈՒՐԵԴԵՆՆԵՐԻ
1918

24 JUL 2013

40682 - ակ. 37.494

192
200

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՖԵԴԵՐԱՏԻՎ ԽՈՐ-
ՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

(ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ)

Համայն Ռուսաստանի Խորհուրդների 5-րդ Համագումարի որոշումը, ընդունած 1818 թվ. յուլիսի 10-ի նիստին:

Աշխատաւոր և շահագործւող ժողովրդի իրաւունքի ղեկլարացիան—հաստատւած 1918 թվ. յունւարին համայն Ռուսաստանի 3-րդ համագումարում—և Խորհուրդների Հանրապետութեան Սահմանադրութունը—հաստատւած 5-րդ համագումարում—ի միասին կազմում են Համայն Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհուրդների Հանրապետութեան միակ հիմնական օրէնքը:

Այս հիմնական օրէնքը ի կատար է ածւում «Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէի Տեղեկատու»-ի մէջ լոյս տեսած օրից: Խորհուրդների Իշխանութեան տեղական մարմինները պարտաւոր են աղդարարել այդ օրէնքը ի գիտութիւն ամենքի և ցուցադրել Խորհուրդների բոլոր հիմնարկութիւնների մէջ, ալքի ընկնող տեղերում:

5-րդ համագումարը յանձնարարում է Լուսաւորութեան Ժողովրդական Կոմիտարին, որ նա

23/42-60

ներկայ Սահմանադրութեան հիմունքների ուսումնասիրութիւնը, ինչպէս և նրա բացատրութիւնն ու մեկնաբանութիւնը, մացնի Ռուսաստանի Հանրապետութեան բոլոր ուսումնարաններն ու դպրոցական հիմնարկութիւններն անխափր:

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՇԽԱՏԱԽՈՐ ԵՒ ՇԱՀԱԳՈՐԾԻՈՂ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԻՐԱ-
ԽՈՒՆՔԻ ԴԵԿԼԱՐԱՑԻԱՆ

ԳԼՈՒԽ առաջին

1. Ռուսաստանը յայտարարում է իբրեւ Հանրապետութիւն Բանւոր, Զինւոր, Գիւղացի պատգամաւորութեանց Խորհուրդների: Լիակատար իշխանութիւնը, թէ կենտրոնում և թէ տեղերում, պատկանում է այդ Խորհուրդներին:

2. Ռուսաստանի Խորհուրդների Հանրապետութիւնը սահմանում է ազատ ազգերի դաշնակցութեամբ, իբրեւ Ֆեդերացիա ազգային հանրապետութեանց Խորհուրդների:

ԳԼՈՒԽ երկրորդ

3. Հիմնական նպատակ ունենալով ոչնչացնել մարդը մարդուն շահագործելը, վերացնել ընդմիշտ հասարակութիւնը դաստիարակների բաժանելը, նշել շահագործողներին անխնայ կերպով, հիմք դնել հասարակութեան սոցիալիստական կազմակերպութեանը և սոցիալիստի յաղթանակին ամենուրեք—Բ. Զ.

և Գ. Պ. Խորհուրդների Համայն Ռուսաստանի Երրորդ Համագումարը ևս որոշում է:

ա. Հողի համայնացումը իրագործելու համար վերացնել հողի մասնաւոր սեփականութիւնը և հողային ամբողջ ֆոնդը յայտարարել իբրեւ սեփականութիւն հանուր Ժողովրդի և տալ աշխատողին առանց որ և է վեարի՝ հողի միահաւասար շահագործման սկզբունքով:

բ. Պետական նշանակութիւն ունեցող բոլոր անտառները, հանքերը, ջրերը, նոյնպէս և շնչաւոր անշունչ ողջ դոյքը, օրինակելի կալածքները և դիւղատնտեսական ձեռնարկութիւնները յայտարարել ազգային սեփականութիւն:

գ. Գործարանները, ֆարրիկները, հանքերը, երկաթուղիները և արդիւնաբերութեան ու փոխադրութեան այլ միջոցները Բանւորական, Գիւղացիական Խորհուրդների Հանրապետութեան սեփականութիւնը դարձնելու դիտումով, իբրեւ առաջին քայլ, հաստատել Խորհուրդների օրէնքը բանւորական կոնտրոլի և Ժողովրդական Տնտեսութեան Գերագոյն Խորհուրդի մասին և այդպիսով ապահովել աշխատողների տիրապետութիւնը ի դէմ շահագործողների:

դ. Խորհուրդների օրէնքը փոխառութեանց ոչնչացման մասին—կնքւած ցարի, կալւածատէրերի և բուրժուադիպի ձեռքով—համարելով իբրեւ առաջին հարւածը միջազգային ֆինանսական և բանկային կապիտալին՝ 3-րդ Համագումարը հաւաստի է, որ

Խորհուրդների Իշխանութիւնը անշեղ կրնժանայ այդ ուղիով մինչև միջազգային բանւորական ապստամբութեան վերջնական յաղթանակը ընդդէմ կապիտալիստական և գիւղացիական պետութեան ձեռքն անցնելը, իբրև մէկը այն պայմաններից, որով աշխատաւոր մասսան պիտի ազատուի կապիտալի լծից:

դ. Հասարակութեան մէջ մակաբոյժ տարրերը ոչնչացնելու և տնտեսական կեանքը կազմակերպելու նպատակով մուծել ընդհանուր պարտադիր աշխատանք:

է. Աշխատաւոր մասսաների իշխանութիւնը լիովին ապահովելու և շահագործողների տիրապետութեան դարձը անհնար կայացանելու նպատակով հրատարակում են որէնքներ աշխատաւոր մասսաները զինելու, բանւորներից և գիւղացիներից սոցիալիստական կարմիր զօրաբանակներ կազմելու և ունեւոր դասակարգը միանգամայն զինաթափ անելու համար:

Գլուխ Երրորդ

4. Յայտնելով իր անվեհեր վճիռը՝ ազատելու մարդկութիւնն այս, պատերազմներից ամենից յանցաւոր, պատերազմի ընթացքում աշխարհս արեան մէջ հեղեղող ֆինանսական կապիտալի և իմպերիալիզմի մագիլներից—Խորհուրդների 3-րդ Համագումարը ամբողջովին համամիտ է Խորհուրդների Իշխանութեան վարած քաղաքականութեանը, ըստ որի խրդւում են գաղտնի պայմանադրութիւնները, կազմա-

կերպում, լայն չափերով, այժմ զօրքերի մէջ տիրող այն դրութիւնը, երբ միմիանց զէմ կուտոյ բանւորներն ու գիւղացիները իրար եզրայրութեան ձեռք են մեկնում, ճիշդ է թափւում ինչ գնով ուղում է լինի, յաղափոխական հոնապարհով իրազօրծելու դեմոկրատիկ հաշտութիւնը, առանց դրաւումների և կողոպուտների, ըստ ազգերի ազատ ինքնորոշման:

5. Նոյն իսկ նպատակով Խորհուրդների 3-րդ Համագումարը պնդում է խզել բարբարոս քաղաքականութեան կապերը բուրժուական քաղաքակրթութեան հետ, այն քաղաքակրթութեան, որը շահագործողների բարեկեցութիւնը—մի քանի բնորեալ ազգերի մէջ—կառուցանում է Ասիայի, դաղութների և առհասարակ մանր երկրների հարիւրաւոր միլլիոն աշխատաւոր ընտելութեան ստրկութեան վրայ:

6. Խորհուրդների Համագումարը ողջունում է ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի Քաղաքականութիւնը, ըստ որի նա ազգարարեց Ֆինլանդիայի լիակատար անկախութիւնը, սկսեց դուրս հանել Պարսկաստանից զօրքը և յայտարարեց Հայաստանի ազատ ինքնորոշումը:

Գլուխ Կորորդ

7. Բ. Զ. և Գ. Պ. Խ. Ռ. 3-րդ Համագումարը ենթադրում է, որ այժմ, պրոլետարիատի վեռական կուլի մոմենտին ի դէմ շահագործողների, վերջիններս չափաի ունենան իշխանութիւն և ոչ մի մարմնի մէջ:

Իշխանութիւնը պիտի պատկանի աշխատաւոր մաս-
սաներին լիովին և բացառապէս, և նրանց լիազոր
ներկայացուցչութեան՝ յանձինս Բ. Զ. և Գ. Պատգա-
մաւորութեանց Խորհուրդների:

8. Միևնոյն ժամանակ ձգտելով Ռուսաստանի
բոլոր աշխատաւոր դասակարգերի մէջ ստեղծել իրա-
պէս ազատ և յօժարակամ, հետեւապէս և ընդարձակ
ու ամրագոյն միութիւն—Խորհուրդների 3-րդ Հա-
մագումարը մշակում է Ռուսաստանի Խորհուրդների
Հանրապետութեանց Ֆեդերացիայի միայն հիմնական
կէտերը, թողնելով, որ ամեն մի ազգի բանւորու-
թիւնն ու գիւղացիութիւնը ինքն իր սեփական Խոր-
հուրդների Համագումարում անկախօրէն վճռի, թէ
ցանկանում է արդեօք, և եթէ այո՛, ապա ի՞նչ հի-
մունքներով, մասնակցել Ֆեդերատիվ կառավարու-
թեանը և միւս Ֆեդերալ հիմնարկութեանց մէջ:

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Հ. Ռ. Ս. Ֆ. Խ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒ-
ԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՄՈՒՆԻՏԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ԳԻՆԳԵՐՈՐԴ

9. Ներկայ անցողական բուրժուազիային Ռ. Ս. Ֆ. Խ.
Հանրապետութեան հիմնական ծրագիրն է հաստա-
տել քաղաքի և գիւղի պրոլետարիատի և չքաւոր
գիւղացիութեան դիկտատուրան յանձինս Համայն
Ռուսաստանի հզօր Իշխանութեան, որպէսզի կտրելի

լինի վերջնականապէս ճնշել բուրժուազիան, վերաց-
նել մարդը մարդուն շահագործելը, իրազործել սոցի-
ալիզմը, երբ այլ ևս չի լինի ոչ դասակարգային շեր-
տաւորումն և ոչ էլ պետական իշխանութիւն:

10. Ռուսաստանի Հանրապետութիւնը մի ազատ
հասարակութիւն է Ռուսաստանի բոլոր աշխատաւոր-
ների: Ամբողջ իշխանութիւնը Հ. Ռ. Ս. Ֆ. Հանրա-
պետութեան սահմաններում պատկանում է երկրի,
—քաղաքների և գիւղերի Խորհուրդներում համախմբ-
ւած,—բանւորութեանը:

11. Տարբեր կենցաղ և ազգային տարբեր կազմ
ունեցող Խորհուրդները կարող են կազմել շրջանային
աւտոնոմ դաճակցութիւններ, որոնց գլուխը, ինչպէս
և ընդհանրապէս ամեն մի նոր կազմույ միութիւն-
ների գլուխը, կանգնած են շրջանների Համագումար-
ներն ու նրանց դործադիր մարմինները:

Շրջանային այդ աւտոնոմ միութիւնները, Ֆե-
դերացիայի սկզբունքով, մտնում են Հ. Ռ. Ս. Ֆ. Խ.
Հանրապետութեան մէջ:

12. Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան գերագոյն
իշխանութիւնը պատկանում է Հ. Ռ. Ս. Ֆ. Խ.
Համագումարին, իսկ մէկից մինչև միւս Համագումար-
ը՝ Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր
Կոմիտէին:

13. Որպէս զի աշխատաւորութիւնը ապահով
լինի խզճի իսկական ազատութեան տեսակէտից՝ եկե-
ղեցին անչափաւոր և պիտութիւնից և ուսումնարանը
եկեղեցուց, իսկ բոլոր քաղաքացիներին ազատութիւն

է արւուժ կրօնական և հակակրօնական պրոպագանդ մղելու:

14. Որպէս զի աշխատաւորութիւնը ապահով լինի իր կարծիքները իրապէս ազատ կերպով արտայայտելու՝ Ռ. Ս. Փ. Խ. Հ. ոչնչացնում է մամուլի կախումը կապիտալից և լրագիրներ, բրոշիւրներ ու ամեն տեսակի այլ զրական արտադրութիւններ հրատարակելու և երկրում ազատ ցրելու համար բանւորների ու գիւղացիների ձեռքն է տալիս ամեն տեսակի տեխնիքական և նիւթական միջոցներ:

15. Որպէս զի աշխատաւորութիւնը ժողովների իսկական ազատութիւնից օգտւելու համար ապահով լինի՝ Ռ. Ս. Փ. Խ. Հ.-ը ընդունելով, որ Խորհուրդների Հանրապետութեան քաղաքացիները իրաւունք ունեն ժողովներ, միախնդներ, թափօրներ և այլն ազատօրէն կազմակերպելու, բանւորների և աղքատ գիւղացիների տրամադրութեան տակ է դնում ժողովրդական հաւաքոյթների համար պիտանի բոլոր շինութիւնները կահ-կարասիքով, լուսաւորութեամբ և վառելիքով հանգերծ:

16. Որպէս չի աշխատաւորութիւնն ապահով լինի միութիւնների ազատութեան համար, Ռ. Ս. Փ. Խ. Հ.-ը ջնջելով ունեւոր դասերի տնտեսական և քաղաքական գերիշխանութիւնը և այդպիսով վերացնելով այն բոլոր խոչընդոտները, որոնք մինչ այս, բուրժուական հասարակարգի օրով, արգելք էին հանդիսանում բանւորներին ու գիւղացիներին օգտւելու կազմակերպութեան և գործի ազատութիւնից, նա ըստ

ամենայնի թէ նիւթական և թէ այլ միջոցներով, նպատում է այդ բանւորներին ու չունեւոր գիւղացիներին միութեան և կազմակերպութեան համար:

17. Որպէս չի աշխատաւորութիւնը ապահով լինի գիտութեան մատչելիութեան համար, Ռ. Ս. Փ. Խ. Հ.-ը իր նպատակն է համարում բանւորներին և չունեւոր գիւղացիներին տալ ձրի, բազմակողմանի և լիակատար կրթութիւն:

18. Ռ. Ս. Փ. Խ. Հ.-ը աշխատանքը համարում է հանրապետութեան բոլոր քաղաքացիների համար պարտադիր և ազդարարում է հետեւեալ նշանաբանը՝ «Ով չի աշխատում, նա հաց չպիտի ուտի»:

19. Բանւորական և Գիւղացիական Յեղափոխութեան ձեռք բերած ազատութիւններն ըստ ամենայնի պաշտպանելու նպատակով Ռ. Ս. Փ. Խ. Հ.-ը ամեն մի քաղաքացու վրայ պարտք է դնում պաշտպանել սոցիալիստական հայրենիքը և զրա համար սահմանում է ընդհանուր զինւորական ծառայութիւն: Զէնքը ձեռքին հայրենիքը պաշտպանելու պատւաւոր իրաւունքը նա վերապահում է միմիայն աշխատաւորութեանը, մինչ դեռ անաշխատաւոր տարրերի համար նա թողնում է այլ զինւորական պարտաւորութիւններ:

20. Բոլոր ազգերի աշխատաւորութեան համերաշխութիւնը ելակետ ունենալով, Ռ. Ս. Փ. Խ. Հ.-ը այն օտարեկրացիներին, որոնք ապրում են Ռուսաստանի Հանրապետութեան սահմաններում իրենց աշխատանքով և պատկանում են բանւորական գաղութար-

դին կամ ուրիշի աշխատանքով չօգտուող գիւղացիութեանը, հնարաւորութիւն է տալիս վայելելու Ռուսաստանի քաղաքացիների բոլոր քաղաքական իրաւունքներին, իրաւունք է տալիս բոլոր տեղական Խորհուրդներին, որ նրանք թոյլ տան այդ օտարահայտականներին, առանց որ և է կաշկանդիչ ձեւականութեան, վայելելու Ռուսաստանի քաղաքացիութեան իրաւունքին:

21. Քաղաքական և կրօնական յանցանքի համար հալածանքների ենթակալ օտարահայտականներին, Ռ. Ս. Ֆ. Խ. չ-ը հիւրանկալում է իր երկրում:

22. Ընդունելով քաղաքացիների հաւասար իրաւունքը առանց ցեղի և կրօնի խտրութեան, — Ռ. Ս. Ֆ. Խ. չ-ը իր հիմնական օրէնքների տեսակէտից հակասելի է համարում կարգել կամ թոյլ տալ այդ հողի վրայ որևէ արտօնութիւն ու առաւելութիւն, ինչպէս և բնդհանրապէս ազդային փոքարմանութեան ենչում ու իրաւունքների կրճատում:

23. Բանւորական շահերը ուղեցոյց ունենալով Ռ. Ս. Ֆ. Խ. չ-ը մասնաւոր անհատներին և մասնաւոր խաւերին զրկում է այն իրաւունքներից, որոնցից նրանք օգտւում են ի վնաս սոցիալիստական յեղափոխութեան:

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆՄԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ա. Կենտրոնական իշխանութեան կազմակերպութիւնը

Գլուխ վեցերորդ

Համայն Ռուսաստանի Բանւոր, Գիւղացի Կազակ և Կարմիր Գնդի Զինւոր Պատգամաւորների Խորհրդի մասին

24. Համայն Ռուսաստանի Խորհուրդների Համագումարը Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհուրդների Հանրապետութեան ղեկավար իշխանութիւնն է:

25. Համայն Ռուսաստանի Խորհուրդների Համագումարը կազմւում է քաղաքների և նահանգների Խորհուրդների Համագումարների ներկայացուցիչներից այն հաշւով, որ առաջիններից 1 պատգամաւորը ընտրւած լինի 25000 հոգուց, իսկ երկրորդներից 1 պատգամաւորը՝ 125000 հոգուց:

Ծանօթութիւն 1. Այն դէպքում, երբ Հ. Ռուսաստանի Համագումարը կայանում է աւելի առաջ, քան նահանգայինը՝ զաւառական համագումարները իրենց պատգամաւորներին ուղարկում են անմիջապէս Հ. Ռ. Համագումար:

Ծանօթութիւն 2. Այն դէպքում, երբ Հ. Ռ. Համագումարը կայանում է անմիջապէս նախ քան շրջանային Համագումարը, այն ժամանակ վերջինս իր պատգամաւորներին կաւոր է ուղարկել Հ. Ռ. Համագումար:

26. Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէն հրաւիրում է Հ. Ռ. Համագումարը ոչ պակաս, քան տարին երկու անգամ:

27. Հ. Ռ. Խ. Արտակարգ Համագումարը հրաւիրում է Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէն իր յատուկ նախաձեռնութեամբ, կամ այն տեղերի խորհուրդների պահանջմամբ, ուր աղգարնակութեան քանակը կաղմում է ոչ պակաս, քան Հանրապետութեան մէկ երրորդ մասը:

28. Հ. Ռ. Խ. Համագումարը ընտրում է Հ. Ռ. Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէն՝ թւով ոչ աւելի, քան 200 հոգի:

29. Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէն պատասխանատու է Հ. Ռ. Խ. Համագումարի առաջ:

30. Մի Համագումարից մինչև միւս Համագումարը հանրապետութեան գերագոյն իշխանութիւնը պատկանում է Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէին:

Գ Լ Ո ւ խ ե ռ Թ ն ր Ո Ր Ղ

Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէի մասին

31. Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէն Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան գերագոյն օրէնսդրական, կարգադիր և վերահսկող մարմինն է:

32. Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէն ընդհանուր ուղղութիւն է տալիս բանւորական և զիւգայիական պետութեան և երկրի

Խորհուրդների բոլոր մարմինների գործունեութեանը, միաւորում, համաձայնեցնում է օրէնսդրական և վարչական աշխատանքները, հսկում է, որ կենքի մէջ Խորհուրդների սահմանադրութիւնը, Հ. Ռ. Խ. Համագումարների և Խորհուրդների իշխանութեան կենտրոնական մարմինների որոշումներն իրագործւեն:

33. Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր կոմիտէն Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կամ զանազան վարչութիւնների կողմից առաջադրուող ղեկրեւների և այլ առաջարկութիւնների ծրագրերը նախաքննում է և հաստատում, և հրատարակում է իր սեփական ղեկրեւներն ու կարգադրութիւնները:

34. Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէն հրաւիրում է Համայն Ռուսաստանի Խորհուրդների Համագումարը և նրան հաշիւ է տալիս իր գործունեութեան մասին ու զեկուցանում է ընդհանուր քաղաքական և այլ հարցերի մասին:

35. Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէն կազմում է Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան գործերը վարելու, և բաժանմունքներ (Ժողովրդական Կոմիսարիատներ) վարչութեան տարբեր ճիւղերը ղեկավարելու համար:

36. Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի անդամները աշխատում են բաժանումքներում (Ժողովուրդական Կոմիսարիատներում) և կատարում են Հ. Ռ. Գ. Կոմիտէի յատուկ լանձնարարութիւնները:

Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի մասին

37. Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը վարում է Ռ. Ս. չ. Խ. Հանրապետութեան ընդհանուր գործերը:

38. Այդ նպատակով Ժ. Կ. Խ-ը հրատարակում է դեկրետներ, կարգադրութիւններ, հրահանգներ և առհասարակ ձեռք է առնում պետական կեանքի կանոնաւոր և արագ ընթացքի համար անհրաժեշտ բոլոր միջոցները:

39. Ժ. Կ. Խ-ը իր բոլոր որոշումներն ու վճիռները անմիջապէս հաղորդում է չ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէին:

40. չ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէն իրաւունք ունի Ժ. Կ. Խորհուրդի բոլոր որոշումներն ու վճիռները բեկանելու կամ դադարեցնելու:

41. Քաղաքական ընդհանուր և մեծ նշանակութիւն ունեցող բոլոր որոշումներն ու վճիռները Ժ. Կ. Խ-ը առաջադրում է չ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէին ի քննութիւն և հաստատութիւն:

Ծանօթութիւն: Այն միջոցները, որոնք պահանջում են անյապաղ գործադրութիւն, Ժ. Կ. Խ. կարող է իրագործել անմիջապէս:

42. Ժ. Կ. Խ-ի անդամները կանգնած են ժողովրդական զանազան Կոմիսարիատների գլուխը:

43. Կազմւում են հետևեալ 17 ժող. Կոմիսարիատները:

- ա) Արտաքին գործերի,
- բ) Զինւորական գործերի,
- գ) Ծովային գործերի,
- դ) Ներքին գործերի,
- ե) Արդարադատութեան,
- զ) Աշխատանքի,
- է) Սոցիալական ապահովութեան,
- ը) Ժողովրդական լուսաւորութեան,
- թ) Փոստի և հեռագրատան,
- ժ) Աղբային գործերի,
- ժա) Ֆինանսների,
- ժբ) Հաղորդակցութեան,
- ժգ) Հողագործութեան,
- ժդ) Առևտրի և արդիւնաբերութեան,
- ժե) Ժողովրդական պարենաւորման,
- ժզ) Պետական կանտրոլի,
- ժէ) Ժողովրդական տնտեսութեան զերադոյն խորհրդի,

ժը) Առողջապահութեան:

44. Ամեն մի ժողովրդական Կոմիսարին կից, վերջինիս նախագահութեամբ, կազմւում է կոլլեգիա, որի անդամները հաստատում են ժող. Կ. Խ. կողմից:

45. Ժողովրդական Կոմիսարը իր Կոմիսարիատին ենթակայ բոլոր խնդիրների վերաբերեալ ինքնազուլիս իրաւունք ունի վճիռներ կայացնելու, այդ մասին տեղեկացնելով իր կոլլեգիային: Այն դէպքում, եթէ կոլլեգիան համաձայն չէ ժողովրդական Կոմիսարի այս կամ այն վճիռներին, այն ժամանակ նա կարող է, առանց վճռի իրագործումը դադարեցնելու, բողոքել Ժ. Կ. Խորհրդին կամ չ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի Ատեանին:

23142-60

1003
14551

✓

Բողոքի նոյն իրաւունքն ունեն և կոլլեգիայի առանձին անդամները:

46. Ժ. Կ. Խ-ը լիովին պատասխանատու է Հ. Ռ. Խ. Համագումարի և Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի առաջ:

47. Ժողովրդական Կոմիտեներն ու Ժ. Կոմիտարիատների կոլլեգիաները լիովին պատասխանատու են Ժ. Կ. Խորհրդի և Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի առաջ:

48. Ժողովրդական կոմիտարի կոչումը պատկանէում է բաժարժակապէս ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի անդամներին, որոնք վարում են, Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան դորժերը, և Խորհուրդների Իշխանութեան և ոչ մի ներկայացուցիչը, ոչ կենտրոնում և ոչ էլ տեղերում, չի կարող կրել այդ կոչումը:

Գլուխ իններորդ

Համայն Ռուսաստանի Խորհուրդների Համագումարի և Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտէի իրաւահաստիքն ենթակայ առարկաների մասին

49. Հ. Ռ. Խ. Համագումարի և Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի իրաւահաստութեան ենթակայ են ընդհանուր քաղաքական ընդթ կրող բոլոր խնդիրները, այսինքն՝

ա) Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհուրդների Հանրապետութեան Սահմանադրութեան հաստատումը:

բ) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան ներքին և արտաքին քաղաքականութեան ընդհանուր ղեկավարութիւնը:

գ) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան հողամասերի կամ Հանրապետութեան պատկանող իրաւունք-

ների սահմանների որոշումն ու փոփոխութիւնը, նաև և սեփականութիւնից հրաժարուելը.

դ) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան կազմի մէջ մտնող շրջանային խորհուրդների դաշնակցութեանց սահմանների և իրաւահաստութեան որոշումն և նրանց մէջ ծագած վէճերի լուծումը.

ե) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան կազմի մէջ մտնող նոր խորհուրդների ընդունելութիւնը և Ռուսաստանի Ֆեդերացիայից առանձին մասերի զատման վաւերացումը.

զ) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան ընդհանուր ազմինիստրապի բաժանումն ու շրջանային միութիւնների հաստատումը.

է) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան տերիտորիայում չափի, բաշի և դրամի սխտեմների հաստատութիւնն ու փոփոխութիւնը.

ը) Օտար պետութիւնների հետ յարաբերութիւնը, պատերազմի յայտարարութիւնը և հաշտութեան կնքումը.

թ) Փոխառութեանց ու ֆինանսական համաձայնութեանց կնքումը, նոյնպէս և մաքսային ու առևտրական պայմանագրութիւնները.

ժ) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան սահմաններում ժողովրդի ողջ տնտեսութեան և վերջինիս զանազան ճիւղերի հիմունքների և ընդհանուր ծրագրի հաստատումը.

ժա) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան բիւջէի վաւերացումը.

ժբ) Համապետական հարկերի ու տուրքերի կարգումը.

ժգ) Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետութեան զինուորական ուժերի կազմակերպութեան հիմունքների հաստատումը.

ժդ) Համապետական օրէնսդրութիւնը, դասն ու դասավարտութիւնը, քաղաքացիական, բրէական օրէնսդրութիւնը և այլն.

ժե) Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհրդի ինչպէս առանձին անդամների, նոյնպէս և ամբողջ կազմի նշանակելն ու պաշտօնից հեռացնելը, նաև ժողովրդական կոմիտեաների նախագահի հաստատումը.

ժզ) Ռուսաստանի քաղաքացիութեան իրաւունք ստանալու ու կորցնելու, և Հանրապետութեան սահմանում ապրող օտարերկրացիների իրաւունքի վերաբերեալ որոշումների հրատարակութիւնը.

ժէ) Ընդհանուր և մասնաւոր ամենախալի իրաւունքը:

50. Բացի վերոյիշեալ հարցերից Հ. Ռ. Խ. Համագումարն ու Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտեն վնասում են այն հարցերը, որոնց նկատմամբ իրենք իրենց իրաւահաս են դանում:

51. Համայն Ռուսաստանի Խորհուրդների Համագումարի բացառիկ իրաւահասութեան ենթակայ են՝

ա) Խորհուրդների Սահմանադրութեան հիմնական սկզբունքների սահմանումը, լրացումը և փոփոխութիւնը.

բ) Հաշտութեան պայմանների ռաւիֆիկացիան:

52. Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտեն իրեն է վերապահում I խօլաւի գ. և բ. կէտեւում արծարծւած հարցերի որոշումը միայն այն դէպքում, երբ հնու-

րաւոր է զուգարել Համայն Ռուսաստանի Խորհուրդների Համագումարը:

Բ. Խորհուրդների Իշխանութեան կազմակերպութիւնը և կերպը

Գլուխ առաւելորդ

Խորհուրդների Համագումարների մասին

53. Խորհուրդների Համագումարները ժողովուրդ են հետեւեալ կերպով՝

ա) Երկրայինը—կամ քաղաքների և գաւառների Խորհուրդների ներկայացուցիչներից, այն հաշւով, որ ամեն մի 25000 բնորոյին զայ 1 պատգամաւոր, իսկ քաղաքներից՝ ամեն մի 5000 բնորոյին՝ 1 պատգամաւոր, սակայն ոչ աւել, քան 500 պատգամաւոր ամբողջ երկրից, կամ թէ է նոյն նորմայով բնարւած նահանգային Խորհուրդների Համագումարների ներկայացուցիչներից, եթէ այդ Համագումարները ժողովուրդ են երկրային Համագումարից անմիջապէս առաջ:

բ) Նահանգայինը (շրջանային) — քաղաքների Խորհուրդների և փոխտների Համագումարների ներկայացուցիչներից, այն հաշւով, որ ամեն մի 10000 բնակչին զայ 1 պատգամաւոր, իսկ քաղաքներում ամեն մի 2000 բնորոյին՝ 1 պատգամաւոր, սակայն ոչ աւել, քան 300 պատգամաւոր ամբողջ նահանգից (շրջանից): Այն դէպքում, երբ գաւառական Խորհուրդների Համագումարը ժողովուրդ է անմիջապէս, նախ քան նահանգականը, բնարւութիւնները կատա-

ըում է նոյն նորմայով վոյստների համագումարների տեղ գաւառների համագումարը:

գ) Գաւառական (ռայոնական) — գիւղական խորհուրդների ներկայացուցիչներին, այն հաշւով, որ ամեն մի 1000 բնակիչն զայ 1 պատգամաւոր, սակայն ոչ աւել քան 300 պատրամաւոր ամբողջ գաւառից (ռայոնից):

դ) Վոյստներին — վոյստի բոլոր գիւղերի ներկայացուցիչներին, այն հաշւով, որ ամեն մի 10 անդամին զայ 1 պատգամաւոր:

Ծանօթութիւն 1. Գաւառական համագումարներին մասնակցում են 1000 հոգուց ոչ աւել բնակիչ ունեցող քաղաքների ներկայացուցիչները: 1000 հոգուց պակաս բնակիչ ունեցող գիւղական խորհուրդները միանում են, որպէսզի կարողանան գաւառական համագումարին պատգամաւոր ընտրել:

Ծանօթութիւն 2. 10 հոգուց պակաս անդամ ունեցող գիւղական խորհուրդները վոյստների համագումարը ուղարկում են 1-ական պատգամաւոր:

54. Խորհուրդների համագումարները ժողովում են Խորհուրդների իշխանութեան տեղական համապատասխան գործադիր մարմինները (գործադիր կոմիտէները) ըստ իրենց հայեցողութեան, կամ թէ չէ աւելի քան Խորհուրդների պահանջմամբ, երբ պահանջողների թիւը տւեալ ռայոնի ազգաբնակչութեան $\frac{1}{3}$ մասն է կազմում, սակայն, յամենայն դէպս, ոչ պակաս, քան տարին 2 անգամ երկրամասերումը, 3 ամի-

սր 1 անգամ նահանգներում ու գաւառներում և ամիսը 1 անգամ վոյստներում:

55. Խորհուրդների համագումարը (երկրային, նահանգական, գաւառական, վոյստների) ընտրում է իր գործադիր մարմինը՝ Գործադիր Կոմիտէն, որի անդամների թիւը չպիտի աւել լինի, քան ա) երկրամասերում և նահանգներում՝ 25 հոգի, բ) գաւառներում՝ 20 հոգի, գ) վոյստներում՝ 10 հոգի: Գործադիր Կոմիտէն ամբողջովին պատասխանատու է իրեն ընտրող Խորհուրդների համագումարների առաջ:

56. Իրենց իրաւահասութեան սահմաններում խորհուրդների այդ համագումարները (երկրային, նահանգական, գաւառական, վոյստների) տւեալ տերրիտորիայի ղերագոյն իշխանութիւնն են: Իսկ մի համագումարից մինչև միւս համագումարը այդ իշխանութիւնը պատկանում է Գործադիր Կոմիտէին:

Գլուխ տասնէկերորդ

Պատգամաւորների խորհուրդների մասին

57. Պատգամաւորների խորհուրդները կազմւում են՝

ա) Քաղաքներում — այն հաշւով, որ ամեն մի 1000 հոգուն զայ մի պատգամաւոր, սակայն թւոյ ոչ պակաս քան 50 և ոչ աւել քան 1000 անդամ:

բ) Գիւղերում (գիւղերում, գիւղաքաղաքներում, ստանիցիաներում, աւաններում, 10000 հոգուց պակաս բնակիչ ունեցող քաղաքներում, տուլներում, խուտորներում) — այն հաշւով, որ ամեն մի 1000

քնակին դալ 1 պատգամաւոր, սակայն ոչ պակաս քան 3 և ոչ աւել քան 50 պատգամաւոր ամեն մի գիւղից:

Պատգամաւորների լիազօրութեան ժամանակաշրջանը 3 ամիս է:

Ծանօթութիւն. Այն գիւղօրայրում, ուր հնարաւոր է իրազօրծել, ընտրողները տեղն ու տեղը վճռում են վարչական խնդիրները:

58. Պատգամաւորների խորհուրդը ընթացիկ գործերի համար իր միջից ընտրում է գործադիր մարմին (Գործադիր Կոմիտէ), թւով՝ գիւղերում, ոչ աւելի քան 5 հոգի, քաղաքներում՝ ամեն մի 50 անդամից՝ 1 հոգի, բայց ոչ պակաս քան 3 և ոչ աւել քան 15 հոգի (Պետերբուրգ և Մոսկւա՝ ոչ աւել քան 50 հոգի): Գործադիր Կոմիտէն լիովին պատասխանատու է իրեն ընտրող Խորհուրդի առաջ:

59. Պատգամաւորների Խորհուրդը հրաւիրում է Գործադիր Կոմիտէն՝ ըստ իր հայեցողութեան կամ թէ չէ Խորհուրդի անդամների առ նւազն կէտի պահանջմամբ, սակայն քաղաքներում՝ առ նւազն շաբաթը 1 անգամ և գիւղերում՝ շաբաթը 2 անգամ:

60. Իր իրաւահասութեան սահմաններում Խորհուրդը կամ 57-րդ §-ի (Ժանօթութեան) մէջ նախատեսւած դէպքում, ընդերողների ընդհանուր ժողովը հանդիսանում է տւեալ տերիտորիայի գերագոյն իշխանութիւնը:

Գլուխ տասերկուերորդ

Խորհուրդների իշխանութեան տեղական մարմինների իրաւահաստեան առարկանները

61. Խորհուրդների իշխանութեան երկրային, նահանգական, գաւառական և վոյստների մարմին-

ների, նոյնպէս և Պատգամաւորների Խորհուրդների գործունէութիւնը կայանում է հետեւեալում.

ա) Իրազօրծել Խորհուրդների իշխանութեան համապատասխան գերագոյն մարմինների բոլոր կարգադրութիւնները:

բ) Ձեռք առնել ամեն միջոց՝ դարկ տալու տւեալ տերիտորիայի կուլտուրական և տնտեսական զարգացմանը:

գ) Լուծել զուտ տեղական (տւեալ տերիտորիայի) բնօթ կրող բոլոր խնդիրները:

դ) Նաղկապել տւեալ տերիտորիայի սահմաններում Խորհուրդների գործունէութիւնը:

62. Խորհուրդների Համագումարներն ու նրանց Գործադիր Կոմիտէները կանտորի իրաւունք ունեն տեղական Խորհուրդների գործունէութեան վրայ (այսինքն՝ երկրային Խորհուրդները իրաւունք ունեն կանտորի ենթարկելու երկրի բոլոր Խորհուրդները, նահանգայինը՝ նահանգի բոլոր Խորհուրդները, բացի քաղաքներից, որոնք չեն մտնում գաւառական Համագումարի կազմը և այլն), իսկ երկրային և նահանգական Համագումարներն ու նրանց Գործադիր Կոմիտէները, բացի այդ, իրաւունք ունեն բեկանել իրենց ռայոնում գործող Խորհուրդների որոշումները, կարելոր դէպքերում հասցնելով այդ մասին ի գիտութիւն Խորհուրդների կենտրոնական իշխանութեան:

63. Խորհուրդների իշխանութեան մարմինների զրայ դրամ պարտականութիւնները ի կատար ածելու համար Խորհուրդներին կից (քաղաքների և գիւղերի)

և Գործադիր Կոմիտեներին կից (երկրային, նահանգական, դաւառական և փոլոստների) իրենց յատուկ փարիչներով կազմուած են համապատասխան հիւղեր:

ՄԱՍՆ ՁՈՐՐՈՐԴ

ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ԱԿՏԻԻ ԵՒ ՊԱՍՍԻԻ ԻՐԱԽՈՒՂՔ

Գլուխ տասներեքերորդ

64) Խորհուրդներին պատգամաւոր ընտրելու և ընտրելու իրաւունք ունեն 18 տարին լրացած Ս. Փ. Խ. Հանրապետութեան հետեւեալ քաղաքացիները՝ առանց ազգի, կրօնի, նստակեացութեան և այլ խտրութիւնների.

ա) Արդիւնաբերական և հասարակագոյտ աշխատանքով ապրուստի միջոցը ամեն մի հայ[Բայ]թող, նոյնպէս և տնայնադործութեամբ ամեն մի պարապող, որը այդպիսով ապահովուած է իր արդիւնաբերող աշխատանքը, այսինքն արդիւնաբերութեան, առևտրի, զիւղատնտեսութեան մէջ զբաղւած ամեն տեսակի և դասի բանւորն ու ծառայողը, զիւղացին ու կաղակ-հողադ-րծը, որոնք իրենց շահի համար փարձու աշխատանքից չեն օգտուած:

բ) Խորհուրդների զօրքի և նաւատորմի զինւորները:

գ) 64-րդ յօդւածի 1 և 2 կէտերի մէջ յիշւած կատեգորիաների մէջ մտնող այն բոլոր քաղաքացիները, որոնք որևէ չափով կորցրել են աշխատանքի կարողութիւնը:

Ծանօթութիւն 1. Տեղական Խորհուրդները կարող են կենտրոնական իշխանու-

թեան թոյլաւութեամբ իշեցնել ներկայ յօդւածում սահմանւած տարիքի նորման:

Ծանօթութիւն 2: Ակտիւ և պասիւ ընտրողական իրաւունք ունեն Ռուսաստանի քաղաքացիների ցանկը չմտածներից նրանք, որոնց մասին յիշատակւած է 20-րդ յօդւածում (Մասն III, գլուխ 5):

65. Ձեն ընտրուած և չեն ընտրուած, թէկուզ և մանկիս լինեն վերոյիշեալ կատեգորիաներից մէկն ու մէկի մէջ՝

ա) նրանք, որոնք շահի համար օգտուած են փարձու աշխատանքից:

բ) նրանք, որոնց ապրուստի միջոցները կազմում են անաշխատաւոր եկամուտները, այսինքն կապիտալի տոկոսները, ձեռնարկութեանց շահերը, կալքերի եկամուտները:

գ) Մասնաւոր առևտրականները և առևտրական միջնորդները:

դ) Եկեղեցական և կրօնական դաւանանքների հոգևոր սպասաւորներն ու կուսակրօնները:

ե) Նախկին ռադիկալութեան, ժանդարմերիայի յատուկ կորպուսի և պահնորդական բաժանմուքների ազնւաններն ու ծառայողները, նաև Ռուսաստանում թաղաւորած տան անդամները:

զ) նրանք, որոնք սովորական կարգով նանաչւած են իբրև հողեկան հիւանդներ կամ խելակորոյսներ, նաև նրանք, որոնք խնամակալներ ունեն:

է) նրանք, որոնք այնքան ժամանակ, որքան որ շահախնդիր և արատաւոր յանցանքների համար

ընդունւած օրէնքով կամ զատական վեճով ենթա-
կայ են պատժի:

Գլուխ տասչորսերորդ

Ընտրութիւնները

66. Ընտրութիւնները կատարուած են ըստ սո-
ցիալութեան, տեղական Խորհուրդների որոշած օրը:

67. Ընտրութիւնները կատարուած են ընտրո-
ղական յանձնաժողովի և տեղական Խորհրդի ներկա-
յացուցչի ներկայութեամբ:

68. Այն դէպքում, երբ Խորհուրդների իշխա-
նութեան ներկայացուցիչը տեխնիքական պատճառ-
ներով բացակայում է, նրան փոխարինում է ընտրո-
ղական յանձնաժողովի նախագահը, իսկ վերջինիս
բացակայութեան դէպքում՝ ընտրողական ժողովի
նախագահը:

69. Ընտրութեան ընթացքի և հետևանքի մա-
սին, ստորադրութեամբ ընտրողական յանձնաժողովի
անդամների և խորհրդի ներկայացուցչի, կազմուած է
արձանագրութիւն:

70. Համաձայն Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի հրահան-
գի տեղական խորհուրդները մանրամասնօրէն մշակում
են ընտրութիւնների կարգը և որոշում արհեստակ-
ցական և այլ բանւորական կազմակերպութեանց
մասնակցութեան խնդիրը:

Գլուխ տասնհինգերորդ

Ընտրութիւնների ստուգման և բեկանման և պատգամաւորների
յետ կոչման մասին

71. Ընտրութիւնների վերաբերեալ բոլոր նի-
թերը յանձնում են համապատասխան Խորհուրդներին:

72. Ընտրութիւնների ստուգման համար նշա-
նակում է մանդատային յանձնաժողով:

73. Ստուգման հետևանքի մասին մանդատային
յանձնաժողովը ղեկուցանում է Խորհրդին:

74. Խորհուրդը լուծում է վեճերի թեկնածու-
ների հաստատման խնդիրը:

75. Այս կամ այն թեկնածուին չհաստատելու
դէպքում Խորհուրդը նշանակում է նոր ընտրութիւն-
ներ:

76. Թերի ընտրութիւնների դէպքում, ընդհան-
րապէս, ընտրութիւնների բեկանման խնդիրը լուծում
է խորհրդների իշխանութեան աստիճանով բարձր
մարմինը:

77. Համայն Ռուսաստանի Կենտրոնական Գոր-
ծադիր Կոմիտէն Խորհուրդների ընտրութեան վեր-
ջին վճարել ատեանն է:

78. Ընտրողները իջաւունք ունեն ամեն ժա-
մանակ լեւո կանչել Խորհրդից իրենց ընտրած պատ-
գամաւորին և համաձայն ընդհանուր կանոնադրու-
թեան ընտրել նոր պատգամաւոր:

ՄԱՍՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԲԻՒՋԵԻ ԻՐԱԿՈՒՆՔԸ

Գլուխ տասնվեցերորդ

79. Աշխատաւորութեան ղեկատուութայի այս
անցողական մոմէնտին Ռ. Ս. Փ. Խ. Հանրապետու-
թեան ֆինանսական քաղաքականութիւնն աջակցում
է բուրժուազիան էքսպրոպրիացիայի ենթարկելու

հիմնական նպատակին և արգիւնարեութեան ու հարստութեան բնագաւառում հանրապետութեան քաղաքացիների ընդհանուր հաւասարութեան համար նախապայմաններ ստեղծելուն: Սյգ նպատակով նա իր պարտքն է համարում Խորհուրդների հանրապետութեան տեղական և համապետական պէտքերը հոգալու համար Խորհուրդների Իշխանութեան արամադրութեան տակ զնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները, կանգ չառնելով իսկ մասնաւոր սեփականութեան իրաւունքի խախտման առաջ:

80. Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհուրդների հանրապետութիւնը իր պետական եկամուտներն ու ծախքերը համախմբում է իր ընդհանուր պետական բիւջէի մէջ:

81. Հ. Ռ. Խ. համազուժարր կամ Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէն որոշում են, թէ եկամուտների ու հասոյթների ո՞ր տեսակները պիտի մտնեն համապետական բիւջէի մէջ և ո՞ր տեսակները պիտի զնել տեղական Խորհուրդների արամադրութեան տակ: Նրանք սահմանում են նաև տուրքերի չափը:

82. Խորհուրդները հարկերն ու հասոյթները նշանակում են բացառապէս յօդուտ տեղական տնտեսութեան: Համապետական կարիքները հոգացւում են ի հաշիւ պետական գանձարանից բաց թողւած միջոցների:

83. Համապետական նշանակութիւն ունեցող կարիքներին բաւարարութիւն տալու համար Ժողովրդական Կոմիտարիատները պետական գանձարանից

տեղական Խորհուրդների արամադրութեան տակ են զնում անհրաժեշտ կրեդիտներ:

85. Պետական գանձարանից Խորհուրդներին բաց թողած կրեդիտները, նոյնպէս և այն կրեդիտները, որոնք բաց են թողւած տեղական կարիքների համար, ծախսւում են, համաձայն հաստատւած նախահաշիւի, նախահաշիւի մէջ ցուցւած ստորաբաժինների (պարագրաֆների և յօդւածների) սահմաններում, և առանց Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի և Ժող. Կոմ. Խորհրդի յատուկ որոշման չի կարելի յատկացնել մի այլ կարիքի:

86. Տեղի Խորհուրդները տեղական կարիքների համար կազմում են ել և մուտքի մի և կէս ամեայ նախահաշիւներ: Նահանգական և երկրային համադրամարները կամ նրանց Գործադիր Կոմիտէները հաստատում են զիւղական և վոլոտների Խորհուրդների և գաւառական Խորհուրդներին մասնակցող քաղաքների Խորհուրդների նախահաշիւները: Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէն և Ժող. Կոմ. Խորհուրդը հաստատում են Խորհուրդների Իշխանութեան քաղաքային, նահանգական և երկրային մարմինների նախահաշիւները:

87. Հաշիւի մէջ չնախատեսւած ծախսերի համար, նոյնպէս և նախահաշիւի մէջ նշանակւած գումարների պակասելու դէպքում Խորհուրդները Ժողովրդական համապատասխան կոմիտարիատներից խնդրում են լրացուցիչ կրեդիտներ:

88. Տեղական միջոցների պակասի դէպքում տեղական անչեւտոճգելի պէտքերը հոգալու համար պե-

տական զանազանների միջոցներից տեղական խորհուրդներին նպատակամբ պարտք տալիս է Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտեն և Ժող. Կոմ. Խորհուրդը:

ՄԱՍՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՖԵԴԵՐԱՏԻՎ ԽՈՐՀՈՒԴՆԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԲՆ ՈՒ ԴՐՕՇԸ

Գլուխ տասնօթերորդ

89. Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետության զերբ արևի ճանաչների մէջ, կարմիր Փոնի վրայ, հասկերի պսակով շրջապատած, կոթերը դէպի վար, խաչածև դրած մանգաղի և մուրճի մի պատկերացումն է, հետևեալ զրութեամբ՝

ա) Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհուրդների Հանրապետութիւն:

բ) Պրոլետարներ բոլոր երկրների միացէք:

90. Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետության առևտրական, ծովային և զինւորական դրօշը շինած է կարմրագոյն (ալ) կտորից, որի ձախ անկիւնում, փայտի մօտ, վերևում տեղաւորւած են «Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հ.» ոսկէ տառերը կամ «Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհուրդների Հանրապետութիւն» զրութիւնը:

Նախագահ՝ Հ. Ռ. Խ. Բրդ Համագումարի և Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի՝ ԵԱԿ. ՍՎԵՐԴԼՈՎ:

Հ. Ռ. Կ. Գ. Կոմիտէի Ատենի անդամներ՝ Տ. Ի. Պրոկոփիշ, Ֆ. Ա. Րոզին, Ա. Պ. Րոզենշոլց, Ս. Միսրոնսկով, Կ. Գ. ՄԱԿՍԻՄՈՎ:

Քարտուղար Հ. Ռ. Կ. Կոմիտէի՝ Ա. ԱՎԱՆԵՍՈՎ:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0215045

34794

